11 14 83
VOA-PS,UKR. SERVICE
INT.COMMUNICAT.AGCY
WASHINGTON D.C. 20547

Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ВЕРЕСНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 21, 1983 No. 179. VOL. XC.

Американський журнал згадує про Великий голод в Україні

Джерзі Сити, Н.Дж. — Останнє число почитного тижневика „Ю Ес Нюз енд Ворлд Ріпорт" з датою 19-го вересня ц.р. помістив передову статтю пера Марвина Стовна під назвою „Чи Реген зробив досить?", темою якої є останній злочин Москви — зістрілення корейського літака і смерть 269 невинних людей.

Автор нав'язує до невдоволення широких мас американської громадськости реакцією Уряду і Президента. І тут М. Стовн пояснює, чому американців в загальному бере досада за це, що діється у большевицькому режимі, від часу перебрання влади комуністами у 1917 році. Він вказує на довгу листу тиранії, жорстокости і дволичности комуністів та пише дослівно: „Щоб зміцнити свою силу комуністи дослівно змели з лиця землі цілу одну клясу людей, а це заможніх селян, званих куркулями. Мільйони померли через цю жорстокість. Опісля прийшла чистка комуністичної партії та військовиків і величезна кількість згинула. За панування Сталіна мільйони померли у концентраційних таборах примусової праці. Приватну власність відбирали. Господарства ґрунтово крали від власника. Мільйони українців померли голодовою смертю. Тайна поліція провадила терор і ним старалася вбити всякий спротив".

Далі автор переходить часи Другої світової війни і стверджує, що, не зважаючи на заяви Кремля про „миролюбство" і підписання в тому напрямі різних міжнародних договорів про придержування людських прав, не багато досі змінилося в Совєтському Союзі, та до сьогоднішнього дня сотні людей перебувають у таборах примусової праці на заслані, релігію далі переслідують, а дисидентів арештують або саджають до „психушок". Але що можна сподіватися від країни, якою провадить колишній шеф КГБ? — запитує автор статті. Тому не можна дивуватися, коли американський нарід має того вже досить, але рівночасно всі драстичні потягнення в тій хвилині М. Стовн відкидає як неможливі. Закінчує свою передову статтю він ствердженням, що президент Роналд Реген пригадав світові з притиском про довгу листу брутальности та нелюдяности Кремля, а ані Президент, ані ніхто із американців чи інших людей не може ніколи забути, що має тут до тіла з міжнародними злочинцями, яких повинні чесні люди незалежно від того, де вони живуть, постійно засуджувати і картати.

Видали поштівку про Великий голод

Картина Н. Сомко (поменшена копія поштівки).

Лос Анджелес, Каліф. — Як інформує каліфорнійський Комітет для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні, там випущено поштову картку роботи каліфорнійської мисткині Надії Сомко під назвою „Геноцид в Україні".

Поштівка, яка представляє трагічну сцену виселення і смерти під час Великого голоду, є виконана в красках і є репродукцією картини Н. Сомко. На другій стороні поштівки видніє напис в англійській мові „Сім мільйонів українців померли від голоду через штучно викликаний комуністичною Росією голод в роках 1932-33".

Авторські права цієї поштівки є застережені, а оголошення про неї появляться в українській пресі в найближчому часі. У справі коштів та замовлень можна вже писати на адресу: Н. Василин, Громадський комітет для вшанування пам'яті жертв Великого голоду, 4315 Melrose Ave., Los Angeles, Calif. 90029.

Відбудеться форум молодих професіоналістів

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. — В суботу, 24-го вересня ц.р., о год. 6:30 вечора тут в Домі Української Культури (дорога 287, виїзд Савт Бавнд Брук, Дейвидсон авеню) Відділ Товариства Українських Інженерів Америки в Ню Джерзі при співпраці з Головною Управою ТУІА влаштовує форум молодих професіоналістів на актуальні теми. Дискусію вестиме інж. Нестор Голинський.

Теми форуму надзвичайно цікаві. Наприклад: Маріянна Галата, випускник факультету економіки в Ратгерському університеті, інформуватиме про грошові інвестиції в облігаціях (бондах) і біржевих акціях за посередництвом брокерів; Тарас С. Оріховський, випускник факультету хемії згаданого університету і мгр мікробіології Берклі університету, обговорюватиме тему: „Експлуатація мікроорганізмів біохемічними інженерами"; Петро Р. Ставничий, випускник факультету економіки Ратгерського університету, абсольвент Нюйоркської юридичної школи, говоритиме про сучасні правничі проблеми, що стосуються українських громад в Америці; Андрій Шевченко, випускник політичних наук і фінансового плянування Ратгерського університету, заторкуватиме проблему участи молодих професіоналістів в українському кооперативному русі в ЗСА; Степан Р. Геча, хірург-ортопед шпиталю Пенсельванійського університету, бакалявр передмедичних студій Ейльського університету, абсольвент Ратгерської медичної школи, виголосить доповідь про „Профілактичні заходи для охорони кістяка в старшої віком людини" (доповідь буде ілюстрована прозірками).

Організатори надіються на численну участь членства ТУІА і українського громадянства.

ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ З УСІХ УСЮДІВ ЗАПОВІДАЮТЬ УЧАСТЬ У МЕМОРІЯЛЬНОМУ ДНІ У ВАШІНҐТОНІ 2-ГО ЖОВТНЯ

КРАЙОВИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ НА ЧЕРГОВИХ НАРАДАХ УТОЧНИВ ПРОГРАМУ ТА ПОРОБИВ ОСТАТОЧНІ ПІДСУМКИ ПІДГОТОВИ „ЗГАДКИ САМИМ І ПРИГАДКИ ІНШИМ" КОМУНО-МОСКОВСЬКОГО ГОЛОДОМОРСТВА УКРАЇНИ 50 РОКІВ ТОМУ

Філядельфія, Па. — Тисячі й тисячі українців з цілого обширу З'єднаних Стейтів, як також деякі з Канади, заповідають приїзд до Вашінґтону, щоб взяти участь у заплянованих на неділю, 2-го жовтня ц.р., меморіяльних поході-демонстрації вулицями столиці і концерті у престижевому Кеннеді Центрі для згадки самим і пригадки іншим понад сім мільйонів українських жертв комуно-московського голодоморства України 50 років тому, — інформували голова проф. д-р Петро Стерчо та інші члени Президії й референти Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках на чергових своїх нарадах, що відбулися тут, у приміщеннях української католицької митрополичої канцелярії минулої суботи, 17-го вересня.

Уже зголошено понад 50 автобусів з ближчих і дальших місцевостей, включно із такими віддаленими, як Чикаго і Міннеаполіс, але приїзд заповідають і з Каліфорнії, і з Фльориди, їдуть літаками, поїздами, автобусами і приватними атомобілями, не зважаючи на поважні кошти такої подорожі, власне з думкою, що жаден кошт і жадна жертва не можуть бути більші від жертви тих мільйонів українців, що їх замучила червона Московія 50 років тому, продовжуючи це своє народовбивство і по сьогоднішній день, — пишуть у своїх зворушливих листах до Комітету ті, що заповідають свій приїзд до Вашінґтону, звітував проф. П. Стерчо.

Починається з Богом

Наради Крайового Громадського Комітету попереджено молитвою: о. Тома Саюк заінтонував і разом з ним два десятки привявних на нарадах членів Комітету проспівали „Отче наш..." Молитвою зібраних біля пам'ятника Вашінґтонові почнеться і Меморіяльний День та його програми в столиці країни в неділю, 2-го жовтня, — інформували опісля звітодавці.

Відбитка (значно поменшена) офіційної афіші на Меморіяльну маніфестацію у Вашінґтоні, 2-го жовтня.

Наради формально відкрив в год. 11-ій перед полуднем голова Комітету, проф. д-р П. Стерчо, згадавши на вступі, з пошаною та признанням для їх заслуг, цьогорічні вересневі роковини: 90-річчя „Свободи", офіційного органу Українського Народного Союзу, який в „День Батька своєї країни", Джорджа Вашінґтона 22-го лютого наступного 1984-го року відзначатиме своє 90-річчя, та 50-річчя Української Католицької Семінарії у Стемфорді.

Після схвалення порядку нарад та прийняття протоколу з попередніх нарад, що його відчитала секретар Комітету проф. д-р Наталія Пазуняк, у звітах голови д-ра П. Стерча про загальний стан справ, заступниці голови Уляни Дячук і фінансового референта Едварда Попеля у фінансових справах, організаторів і референтів меморіяльних походу-демонстрації і концерту в неділю 2-го жовтня у Вашінґтоні інж. Степана Процика й інж. Юрія Повстенка, заступниці голови КГК Наталії Даниленко і референта виставки знищених пам'яток української культури, організатора пресової інформаційної акції в американських засобах масової інформації ред. Андрія Білика та інших, як і в основній дискусії з участю багатьох учасників нарад після кожного звіту, з'ясовано й опісля остаточно вирішено такі справи:

І. МЕМОРІЯЛЬНИЙ ТИЖДЕНЬ

У зв'язку із заплянованими на неділю, 2-го жовтня, програмами у Вашінґтоні Крайовий Громадський Комітет проголошує для українців в Америці тиждень від суботи 24-го вересня до неділі 2-го жовтня включно Меморіяльним Тижнем для згадки самим і пригадки іншим українських жертв комуно-московського голодоморства України 50 років тому.

У програмі цього Тижня рекомендується і закликається:

1. Суботу, 24-го вересня, проголошується як крайовий День Всенародної Голодівки і рекомендується, щоб у тому дні організаційно і приватно-особисто відмовитися — як кому зручніше — від снідання, обіду чи вечері на згадку і пошану тих мільйонів наших братів і сестер, що їх 50 років тому Москва виморила голодом. Заощаджені таким „голодним обідом" гроші прохається переслати до КГКомітету на покриття коштів широко заплянованих акцій для пригадки іншим того голодоморства і його жертв. Очевидно, що цей День Голодівки не обмежується до згаданої суботи: якщо комусь обставини не складаються, цей День можна відповідно відложити.

2. Неділя 25-го вересня — неділя молитви за український нарід. Згідно з розпорядженням ієрархії та проводів Українських Церков, цієї неділі в українських церквах відправлятимуться Богослужения в наміренні українського народу, а біля церков кожний може і повинен за одного доляра пожертви набути пропам'ятний жетон у 50-річчя Великого голоду.

3. Протягом цілого тижня всі громадяни й родини та особи повинні у відповідний до їх обставин і можливостей спосіб згадати самим і пригадати іншим Ве-

(Продовження на ст. 3)

АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ ОБСТРІЛЯЛИ ПОЗИЦІЇ ДРУЗІВ

Бейрут, Ливан. — Офіційні американські речники в Бейруті та Вашінґтоні повідомили в понеділок, 19-го вересня, що два американські військові кораблі, які знаходяться біля берегів Ливану, обстріляли в понеділок позиції друзів і палестинців у горах Шуф, підтримуючи частини ливанської армії, які боронять містечко Сук аль Гарб. Це була перша пряма військова підтримка ливанської армії збройними силами ЗСА.

Крейсер „Вірджінія" та міноносець „Джан Роджерс", обидва кораблі з керованими ракетами, підплили майже на милю від берегів та обстріляли позиції підтриманої Сирією міліції друзів та палестинців, які атакували позиції ливанської армії.

Обстріл, який почався вранці і продовжувався після полудня, був необхідний, згідно із заявою американських речників, для підтримки ливанської армії, яка обороняла Сук аль Гарб, і тим самим охоронити американську морську піхоту та інші контингенти міжнародних сил втримання миру в Ливані, а також щоб захистити інших американців у Бейруті.

Це було перше використання дозволу Президента, проголошеного минулого вівторка, морській піхоті викликати для допомоги морські та повітряні сили з моря для захисту не тільки себе, але й інших частин міжнародних сил миру, а також ливанську армію, якщо на них нападуть, і цей напад буде загрожувати американцям.

Віце-адмірал Едвард Мартин, командуючий Шостою фльотою, до якої належать кораблі, які брали участь в обстрілі, видав заяву, в якій говориться: „Артилерійська підтримка морської фльоти проводилася по позиціях, які загрожували ливанській армії обороняти Сук аль Гарб. Успішна оборона ливанською армією цього району є важливою для безпеки американського персоналу, включаючи контингент міжнародних сил, інших військових ЗСА, а також американський дипломатичний корпус". Заява кінчається словами: „Артилерійський вогонь морської фльоти з метою підтримки є оборонним заходом".

ШУКАЮТЬ РЕШТОК ЛІТАКА

Токіо, Японія. — Офіційні особи японського уряду повідомили в неділю, 18-го вересня, про те, що Совєтський Союз зосередив свою діяльність розшуків в Японському морі, посилаючи спеціяльні малі підводні човни для пошуків збитого совєтським військовим винищувачем південнокоейського пасажирського літака на початку цього місяця.

Японські офіційні представники говорять, що щонайменше 21 совєтський корабель, включаючи крейсер з керованими ракетами, бороздять правдоподібний район загибелі літака. Спочатку цей район охоплював 6 квадратових миль, потім його збільшили до 10 квадратових миль.

Совєтські та японські заходи спрямовані в основному на видобуття двох „чорних скриньок" з записами польоту південнокорейського пасажирського літака.

Офіційні представники вважають, що „чорні скриньки", які представляють собою цілу систему записів польоту і розмов летуна, виявили б причини, чому літак збився з курсу після наповнення пальним в Енкораджі на Алясці.

Совєтські зусилля розшуків поновилися після короткої перерви, яка породила чутки, що совєтські спеціялісти знайшли систему записів „чорних скриньок".

Район розшуків совєтської фльоти знаходиться в міжнародних водах 100 миль на північний захід від японського міста Вакканаї.

Куски розбитого літака і декілька тіл загиблих з літаком пасажирів викинуло море минулого тижня на береги японського північного острова Гоккайдо. Але основна частина розбитого літака все ще знаходиться десь на дні океану приблизно на глибині 600-900 футів.

У СВІТІ

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ ТА кореспонденти повідомляють з Польщі про те, що військовий режим генерала Войцеха Ярузельського після формального скасування військового стану залишив у силі багато правил цього стану, доповнивши їх новими суворими законами. Але сліди військового стану залишилися не тільки в законодавстві, у щоденному житті країни військові залишилися на основних керівних посадах в політичному і господарському житті польського суспільства. Крім генерала Ярузельського, який займає пост прем'єр-міністра, три інші ключеві позиції польського уряду займають генерали, які міцно контролюють економіку і політичне життя та безпеку країни. Міністром внутрішніх справ є Чеслав Кіщак, міністром адміністрації Влоджімєж Оліва, а міністром енергетики є Чеслав Пйотровскі. Ці три генерали очолюють верхівку польського державного керівництва під загальним командуванням генерала Ярузельського. Політичний керівник армії генерал Барила, заявив, що армія залишиться „живою тканиною в організмі народу, вона ніколи не переставала бути активною у формуванні життя країни."

ЗІ СТОЛИЦІ ШВЕЦІЇ повідомляють, що шведський уряд плянує гостріші заходи проти совєтських підводних човнів, які запливають у шведські територіяльні води, порушуючи тим самим суверенітет Швеції та шпигуючи за шведською обороною країни. Коли неозброєний південнокорейський пасажирський літак збився з маршруту і випадково опинився над совєтським повітряним простором, совєтський військовий винищувач збив його, викликавши загибель всіх 269 осіб на літаку. Коли озброєний совєтський військовий підводний човен з явними шпигунськими цілями запливає у води шведської військовоморської бази і його ловлять на шведській території, Швеція обмежується лише до дипломатичного протесту. Тепер пора Швеції подумати про гостріші заходи проти частих порушень совєтськими підводними човнами суверенітету Швеції.

ПРЕСОВЕ об'єднання Індії повідомило в неділю, 18-го вересня, що мусонні дощі завдали великої шкоди у п'ятьох стейтах Індії, понад 400 осіб загинули, сотні сіл опинилися під водою в результаті безперервних дощів від початку вересня. Ріка Ганг вийшла з берегів і майже повністю затопила стейт Уттар Прадеш, стейт Ассам залитий розливом ріки Брамапутра. Постійні дощі унеможливлюють рятункові операції в гімаляйському стейті Сіккім. В стейті Бігар понад 500 сіл опинилися під водою розлитих рік.

В АМЕРИЦІ

ПЕРШИЙ РАЗ В ІСТОРІЇ вибору „Міс Америки" вибір впав на негритянку Ванессу Вілліямс, „Міс Ню Йорк", яка походить з маленького містечка Мілвуд у повіті Вестчестер. 20-річна Ванесса є студенткою Сиракюзького університету, здібною у всіх відношеннях. Її тріюмф в Конвенційній залі в Атлантик Сити, Н.Дж., був мабуть переломовим моментом у 63-річній історії цього змагання за здобуття звання „Міс Америка". При тому вона відкрила шлях для чергових негритянських кандидаток в майбутньому. У своєму першому виступі перед кореспондентами Вілліямс заявила, що вона зараховує себе до політично незалежних осіб, опонує до спроб легалізації маріхуани, підтримує рівноправність жінок у всіх відношеннях і вважає, що кожна жінка індивідуально повинна мати право до абортів. Першою кралею жюрі обрало теж негритянку, Сузет Чарлс, „Міс Ню Джерзі".

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнбергер заявив кореспондентам, що заклик до перемоги в Ель Сальвадорі одним з його помічників не означає ще глибшої заангажованости З'єднаних Стейтів Америки у воєнні конфлікти в Центральній Америці. „Ми стоїмо на становищі, — заявив Вайнбергер, — що сальвадорці можуть самі виграти війну проти марксистських партизан підтримуваних Кубою, Нікарагуа і Москвою, якщо ми дамо їм відповідну зброю і трошки більше допомоги та поради". Інформація секретаря оборони про ситуацію в Центральній Америці була опублікована у почитному журналі „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт".

ДЕМОКРАТИЧНИЙ КАНДИДАТ на президента колишній віцепрезидент Волтер Мондейл заявив у неділю, 18-го вересня, що сирійцям не можна залишити опіки над Ливаном, чи дозволити їм залишитися в тій країні, бо вони підтримують ввесь час антиурядові сили і створюють хаос. З другої сторони було б великою помилкою американського Уряду, якщо б, наприклад, американські вояки боролися проти сирійців, бо це проблема Ливану і ливанці самі повинні розв'язувати свої внутрішні проблеми. Їм треба тільки допомогти в цьому всякими засобами. Виступаючи на телевізійній програмі Дейвида Брінклі, В. Мондейл, займаючи становище до існуючого конфлікту пов'язаного із зістріленням совєтськими джетами південнокорейського пасажирського літака відмітив, що Захід повинен обмежити кредити для СССР і збільшити свої відплатні акції за нечуваний акт вандалізму. У багатьох відношеннях Мондейл погоджувався з дотеперішніми потягненнями президента Роналда Регена у цій справі.

РЕДАКТОР „ПРАВДИ" ОБВИНУВАЧУЄ ВІЙСЬКОВИКІВ

Едінбург, Британія. — Редактор центрального органу КПСС газети „Правда" критикував у неділю, 18-го вересня, джерела інформації совєтської армії за їх запізнення признання того, що совєтський військовий винищувач збив південнокорейський пасажирський літак з 269 пасажирами і членами залоги. Він сказав, що цей інцидент, крім нещастя, нічого іншого не дав.

Це вперше совєтський офіційний представник признав помилку від того часу, як південнокорейський літак був збитий 1-го вересня. Одночасно Віктор Афанасьєв заявив, що Совєтський Союз ніколи не попросить пробачення за збиття літака.

„В даному випадку я вважаю, що винними є наші військовики", — сказав редактор Афанасьєв, коли його спитали під час інтерв'ю в Бі-Бі-Сі, чому треба було аж шість днів, щоб признатися в зістріленні літака.

„Можливо вони допустили якісь неточності. Можливо вони не знали точно, що сталося, а коли провели точніше розслідування, встановили, що його (літака) політ був припинений, іншими словами, він був збитий".

Потім Афанасьєв додав: „Я не сказав би, що я був дуже задоволений з наших перших повідомлень". Виглядало на те, що Афанасьєв хотів приписати військовим непевність у тому, що сталося, а розпорядження Кремля провести точніші розслідування викликало запізнення відповідної інформації та признання в збитті літака.

„Єдине, що ми маємо з цього інциденту — це клопоти", — сказав Афанасьєв.

Але Афанасьєв, член Центрального комітету КПСС, захищав совєтську позицію, повторивши, що літак виконував шпигунське завдання для ЗСА, і що Совєтський Союз мав право збити його.

Він далі вперто наполягав, що Совєтський Союз ніколи не попросить пробачення за збиття літака. Афанасьєв буквально сказав: „Ніяке пробачення чи відшкодування не буде таким, щоб допустити вину з нашого боку, і ми не вважаємо себе винними".

ЛОНДОНСЬКА ПОЛІЦІЯ повідомила у неділю, 18-го вересня, що в бійці фракцій мотоциклетної банди в тихому підлондонському селі Кукгем загинули два учасники зудару, а декілька були смертельно поранені. Поліція не подає причини бійки, але місцеві жителі говорять, що бійка виникла тоді, як декілька груп мотоциклістів з різних частин Британії напали на місцеву групу, яка вже забавлялася. Так трагічно закінчився „з'їзд" мотоциклістів груп „Ангели пекла", який навіть не розпочався. Побоїще „Ангелів пекла" відбулося минулого четверга 24 милі на захід від Лондона.

Всі, як один, до Вашінґтону 2-го жовтня на маніфестацію проти московського ґеноциду!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Додаткова нагода

Усі акції Крайового Громадського Комітету для Вшанування Жертв Великого Голоду в Україні в 1932-33 роках проходять під промовистим гаслом: ,,Згадаймо самі і пригадаймо іншим!"

Гасло відноситься, очевидно, до найбільшого в дотогочасній історії народовбивчого злочину, що його поповнила тим разом червона імперіялістична Московія, та найбільшої трагедії поневоленого нею українського народу, що впав жертвою того злочину.

Історія того голодоморського злочину 50 років тому і протягом 50 років після нього потверджує те, що недавно сказав президент Роналд Реґен: найпевнішою ґарантією перемоги лиха є мовчанка добрих людей. Власне ,,мовчанка добрих людей" — вільних і культурних народів світу на затіяне московським окупантом голодоморське народовбивство в Україні 50 років тому рішально причинилася до того, що народовбивські злочини безупину повторюються в світі по сьогоднішній день, про що промовисто свідчить совєтське варварське знищення корейського пасажирського літака із 269 подорожніми на ньому. Знищення того літака становить додаткову потребу і дає додаткову нагоду ,,згадати самим і пригадати іншим" голодоморську трагедію України 50 років тому.

Усе це — можна б сказати — самонаявні істини і наш Крайовий Громадський Комітет — як про це свідчить також надруковане на іншому місці звідомлення з його нарад минулої суботи — докладає справді всіх зусиль, щоб виконати можливо найкраще і найповніше своє гаслове завдання. Ми всі разом і кожний зокрема допоможемо йому в тому і виконаємо наше завдання нашою масовою участю у меморіяльних поході-демонстрації і концерті у Вашінґтоні в неділю, 2-го жовтня. Крайовий відгомін на повідомлення і заклики Комітету в цій справі: зголошення приїзду автобусами, замовлення квитків на концерт і подібне дозволяє на найкращі сподівання. Можна передбачати, що в неділю, 2-го жовтня 1983, буде — після відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в 1964 році — другий з черги найбільший здвиг українців у столиці Америки.

Але цей Меморіяльний День у Вашінґтоні дає нам ще одну додаткову нагоду на додатковий іспит нашої національно-громадської зрілости. Мова, очевидно, про теперішню ситуацію в нашій громаді. Ні, ми не думаємо і тут не місце входити в будь-які подробиці, аналізи причин, і наслідків та подібне. Ми бажали б тільки звернути увагу на одну дуже реальну, хоча при нашій вдачі дуже трудну можливість, що могла б мати дуже велику вартість сьогодні і в майбутньому.

Справа коротка: не зважаючи на деякі суперечності і ,,колізії" в пресі та кореспонденції, нам не відомо, щоби КГКомітет будь-коли і в будь-якій формі виступав проти участи в акціях для ,,згадки самим і пригадки іншим" комуно-московського голодоморства України, без уваги на те, хто ті акції ініціював і виконував. Нам також відомо, що голова КГКомітету проф. д-р Петро Стерчо — як про це він сам звітував на суботнішніх нарадах — звернувся в імені Екзекутиви очолюваного ним Комітету до наших центральних установ, щоб вони окремими зверненнями заохотили своїх членів до участи в Меморіяльному Дні у Вашінґтоні 2-го жовтня. Нам відомо, що до таких звернень заохочували і заохочують наші професіоналісти. Немає сумніву, що таке становище і віддзеркалює надії і прагнення громади.

Громада тепер ще очікує, що скаже на це ,,опозиція". Тут бо вже не вмішані жадні ,,концепції", чи ,,принципи", які в якійсь мірі могли б диктувати, чи виправдувати ,,опозицію" до заповіджених меморіяльних імпрез 2-го жовтня у Вашінґтоні. Не має сенсу будь-яка опозиція й до самого КГКомітету, який був створений, подібно, як Комітет пам'ятника Шевченка чверть сторіччя тому, тільки ,,ад гок", себто для ,,згадки і пригадки іншим" комуно-московського голодоморства України 50 років тому і, виконавши це завдання, перестане існувати.

Міркування можна б продовжувати, і всі вони вказують і переконують, що Меморіяльна Неділя 2-го жовтня у Вашінґтоні дає нам усім справді унікальну додаткову нагоду скласти наш іспит громадської і політичної зрілости, на вдоволення нашим приятелям та на лють нашим ворогам.

Чи ми всі спроможемося на це? Чи ми спроможемося на це, що було цілком — можна б сказати — природним і самозрозумілим, як демократична опозиція республіканського президента Реґена в Конґресі і в країні однодушно піддержала всі його пропозиції і рішення та заходи у відплату та на засуд совєтського розбишацтва у випадку з корейським літаком?

Історія нашого минулого і сучасного не дає нам на це жадної надії. Та це вже така наша історична доля, щоб без надії сподіватись. Отже — без надії сподіваймося й тепер....

Ярослав Татомир

ТРЕБА ПЛЯНУВАННЯ НА ДАЛЕКУ МЕТУ

Коли думаємо про майбутнє нашої спільноти у розсіянні, усвідомляємо собі, що йдемо у нього без достаточного плянування, без добре продуманого пляну, без ясного усвідомлення наших пріоритетів, без ясної ієрархії вартостей, що йдемо у майбутнє майже наосліп...

Наші громадсько-політичні центри зайняті взаємоборотьбою або знову ж безконечними спробами (уже понад 30 років!) замирення, консолідації і єдности і не мають часу плянувати на далеку мету. У зв'язку з цим великі і нелегкі проблеми нашого майбутнього, що стають перед нами, ми відсуваємо на бік, збуваємо непередуманими загальниками, втікаємо від них, стараємося про них не думати...

Коли думаємо про ці справи, усвідомляємо собі потребу створення у нас якогось центрального тіла, яке вивчало б і аналізувало б наше положення у світі, наші потреби сьогодні і у майбутньому, яке плянувало б на дальшу і далеку мету, і яке установляло б чи бодай пропонувало б наші пріоритети.

Назвім це тіло інститутом плянування, радою плянування чи центром плянування. Назва не важлива, важливим і конечним є це, щоб ми присвятили більше уваги і зусилля плянуванню на дальшу і на далеку мету.

Грядучі демографічні зміни

Велика потреба якогось інституту, ради чи центру плянування стає наявною, коли, наприклад, думаємо про величезні демографічні зміни, які ждуть нас у найближчих десятиліттях.

Щонайменше 75 відсотків наших громадян, які є сьогодні членами наших організацій і товариств, передплачують і читають українську пресу, купують українську книжку, жертвують на різні українські цілі, приходять на українські імпрези — це люди у віці 65 років і старші. Скільки із цих людей буде у нашому громадському житті за 10, 15, 20 років? Що станеться за 10, 15, 20 років з нашими організаціями, товариствами, з українською пресою, з українським книжковим ринком?

Метою цієї статті не є заповідати кінець світу. На зміну нашим старшим поколінням прийдуть у найближчих десятиліттях молодші покоління. Але немає найменшого сумніву, що ця ,,зміна варти" принесе величезні зміни у наше громадське життя.

Деякі із грядучих змін будуть змінами на краще. Відхід старших поколінь і перебрання нашого громадського життя молодшими поколіннями принесе із собою, можна сподіватися на основі теперішньої праці наших громадських активістів молодших поколінь, зріст нашої участи і нашого впливу в американському політичному житті, принесе зменшення часу й енергії, марнованих на безконечну міжпартійну боротьбу у нашому ґетто, і збільшення дій назовні його, принесе більше діловий підхід на місце балакунства і т.п.

Ця зміна варти принесе, очевидно, і негативні наслідки, такі як занепад, а то і смерть деяких наших організацій і товариств, наша громада стане, правдоподібно, менше україномовною і т. п.

Чи не повинні ми заздалегідь вивчити ці проблеми, плянувати на далеку мету і прийняти міри для того, щоби ця зміна варти відбулася якнайгладше, з можливо якнайменшою шкодою для нашої спільноти?

Таких великих проблем є перед нами більше. Одним з наших великих завдань, завдань великої української політичної еміграції, було і є ,,дати свідоцтво" перед світом про змагання великого українського народу до волі і про злочини поповнені проти нашого народу. Дотепер ми виконали тільки малу частину цього завдання.

(Продовження буде)

,,Українка"- КҐБівський шпигун

,,Дружина Тирнера"– це найновіша сенсаційна повість Нормана Ґарбо, відомого автора подібних сенсаційних повістей, як ,,Артист", ,,Шпигун", ,,Кабала". Ця остання повість (Видавництво В. В. Нортон, 1983 року) замітна тим, що побудована на тлі шпигунського суперництва між Сі–Ай-Ей і КҐБ, а її геройка прикидається українкою.

По професії ця ,,українка" — славна телевізійна і радіова коментаторка, щось наче Барбара Волтерс, яка має доступ до найвищих чинників у політиці і є навіть приятелькою Президента ЗСА. Виступає під іменням Марія Монро, але в приватному житті вона ,,Марушка". Ось як її характеризує її чоловік перед своїм батьком Павлом Турновським, жидом, відомим ракетиром, який інстинктовно не має довір'я до тої ,,Марушки", мало того, підозріває її, що вона може бути совєтським агентом. ,,Коли б ти знав Марію, — каже син, — ти так не говорив би. Вона ненавидить росіян і все, що російське. Я не жартую, коли говорю про українців. Це особлива порода людей. У час війни Червона армія ніколи їм не довіряла і нищила і палила їх. Її дві сестри загинули в огні з їх хатою. Її батьки не можуть того забути".

Після смерти ,,Марушки" її співробітник у шпигунському дилі Пітер Конрад так говорить про неї її чоловікові: ,,Ми обоє виростали в полудневому Джерзі. Та сама громадка збиточних українців. Наші батьки приятелювали..." А все ж Марушка, ця ,,українська" суперпатріотка, вийшла заміж за жида, героя в'єтнамської війни, великого американського патріота Пола Тирнера (його батько — Турновський).

Марушка була отруєна своїм співробітником на службі для КҐБ Венделом, який, будучи заступником шефа Сі-Ай-Ей, був теж агентом КҐБ. І Марушка і Вендел були ідейними комуністами, які вірили, що тільки перемога совєтів може ,,спасти людство". Марушка перейшла на юдаїзм тому, — так пояснює вона це в своєму заповіті на випадок смерти, — бо потребувала у своїй праці ,,космічної протекції" цієї релігії, яка від 5000 літ веде жидів у найважчих життєвих умовах. Хоч вона була ревною росіянкою і російською патріоткою, але видно почала виступати як українка для того, щоб відвернути від себе підозріння і приспати американську чуйність.

Почавши читати ту повість, бере тебе злість, що автор, величаючи П. Тирнера великим американським патріотом і героєм, майже ,,суперменом", кидає водночас тавро на українців, як ,,совєтських колябораторів". Але, прочитавши книжку до кінця, робиться тобі приємно, що російська патріотка, для якої Росія-матушка священна, біла чи червона, підшивається під українство, грає українську патріотку, щоб легше могти виконувати своє шпигунське завдання. Книжка цікава і тим, що вводить читача в тенета суперництва між Сі-Ай-Ей і КҐБ.

М. Б.

Н. К.

ОДНА З ТРАГЕДІЙ XX СТОЛІТТЯ

В останніх часах на сторінках світової преси щораз частіше появляються повідомлення про терористичні акти вірмен проти турецьких дипломатів. В останніх роках жертвою вірменського терору впало 17 турецьких дипломатів у Швеції, Франції, Австрії та інших країнах. Вірменські підпільні організації зараз же призналися до тих убивств і взяли на себе відповідальність. Терором і вбивствами відплачуються вони за масакру свого народу турецьким урядом у 1915 році під час Першої світової війни.

Вірмени — це один із найстарших народів південносхідньої Европи (Кавказ). Мають вони велику і світлу історію з багатою культурою, релігійним життям і торгівлею. Їхня історія нараховує 3000 років. Постали вони як народ із змішання індогерманських переселенців з Балкану та тубільних кавказьких племен у VII столітті до народження Христа. Вони заселювали височину біля гори Арарату й виводять своє походження від біблійного Ноя. Нещастям для них було те, що вони населювали землі на шляху між Тигром та Евфратом. Вони — християнський народ, який заключив релігійну унію з Апостольською Столицею і застеріг собі окремий католицький обряд, який зберігають аж по сьогоднішній день. Вони залишилися у зв'язку з католицьким Римом і втримали його, не дивлячись на розрив між Сходом і Заходом; витримали натиск Ісляму та зберегли свою культуру, мову і свої особливості.

Після періоду довгого і блискучого розвитку вірменська держава занепала, а в 1928 році наступив остаточний розподіл Вірменії між Росією і турецькою державою. З території російської Вірменії перекинувся вірменський визвольний рух на територію турецької Вірменії. Росія плянувала захопити Босфор, щоб мати вихід у Середземне море. Турки почали виступати проти вірменів, закидаючи їм брак льояльности. У 1894-1896 роках турки почали масово винищувати їх, в наслідок чого сотні тисяч вірменського населення стали жертвою того масового терору. Лише в місті Уфі спалено в соборі 3,000 вірменів. Це заставило вірменів покинути рідні землі та емігрувати до Европи й ЗСА.

У 1915 році в час Першої світової війни Туреччина воювала проти Росії. Турецький уряд, підозріваючи вірменів у співпраці з росіянами, вимордував понад півтора мільйона своїх вірменів, чоловіків, жінок і дітей. Це було перше в історії XX століття масове винищення одного народу, перший, сказавши по сьогоднішньому, голокост. Турецький уряд казав переселити вірменів, і їх виселено навіть із Константинополя, де вони мали власну духову еліту. Під час довгого маршу в степи їх в дорозі нищили фізично. Збереглися вірмени лише за кордоном Туреччини, переважно у Франції і Америці, частинно під Совєтським Союзом, де вони все таки мають окрему ,,вірменську республіку" із столицею в Еривані і до неї значно поблажливіше ставиться Москва, ніж до інших ,,республік".

Довгі роки про той геноцид вірменського народу знали тільки одиниці. Щойно коли французький лікар Ів Тернон видав книжку ,,Вірменія — історія геноциду", заговорив світ про страшну трагедію вірменського народу. У книжці Тернон описує, як, починаючи з травня 1915 року й кінчаючи березнем 1916 року, вірменів вигнано з їхніх місць і по-звірськи замордовано. Для цієї т. зв. депортації уряд створив окреме військо, яке було згори націковане проти вірменів. Ті вірмени, яким пощастило втекти від кривавої розправи, здебільшого загинули біля берегів Евфрату від голоду і спраги. Тільки 45,000 дісталося до міста Алеппо на півночі Сирії. Вірменському населенню Стамбула і Смирни пощастило врятуватися від депортації завдяки акції европейської дипломатії, а вірмени провінцій на сході мали змогу врятуватися завдяки наскокові царської Росії на Кавказ. Таким чином у загальному 600,000 вірменам пощастило пережити ту різню, що її османська імперія переводила в 1915-1916 роках з метою остаточного винищення вірменського населення. Про страхіття того часу докладно інформували амбасадора ЗСА місіонери, які працювали на території турецької держави. В 1933 році празький письменник жидівського походження Франц Верфель у монументальному романі ,,Сорок днів Музи Даг" намагався змалювати апокаліптичну трагедію вірменів у Туреччині. Але та багаторічна праця письменника не побачила читача, бо всі книги й незакінчені праці Франца Верфеля спалили гітлерівці.

Світ бачив уже в минулому великі масакри, але всі вони були нічим у порівнянні з нечуваною масакрою вірменського народу. Масакра альбігінців, французьких єретиків, постійно вважалася за одну з найбільш жалюгідних подій в історії. Але тоді згинуло лише 60,000 людей. Варфоломіївська ніч спричинила смерть коло 30,000. Сицилійські вечори принесли смерть 8,000 людей. Цілі томи списано про еспанську інквізицію Торквемади, але тоді знищено трохи більше як 8 000 єретиків. Можливо, що найбільше нагадує масакру вірменів викинення жидів Фердинандом та Ізабеллою з Еспанії. Згідно з Прескотом, 160,000 людей вигнано з їхніх домів і розкинено по Европі й Америці.

Дехто говорить про масовий жидівський голокост, як єдиний і найбільший в історії. Але його випередив у 1930 роках український голокост. Режим Сталіна знищив тоді майже 8 мільйонів українців. Щойно в 1940-1945 роках відбулося третє масове народовбивство XX сторіччя — масове винищення жидівського народу гітлерівськими німцями.

Сьогодні вірмени борються за те, щоб у слід за їхнім фізичним знищенням не прийшло ще й культурне. Вірменія 28-го травня 1918 року проголосила була самостійність і західні держави визнали її незалежність. Але большевики окупували Вірменію подібно, як це сталося з Україною та іншими неросійськими народами. Сьогодні 6 мільйонів вірмен живе у всьому світі: в совєтській Вірменії, у ЗСА, в Европі, в Туреччині і країнах Середнього і Близького Сходу. Вони хочуть, щоб світ знав про них і їх знищення, але, як і

(Закінчення на стор. 4)

Богдан Бора

ГОЛОД

Село. Неначе писанка село.
Квітують верби, проросла зело,
А під плотами ходить дика пустка.
Мов божевільна. З лоба збита хустка.
Імлою очі-ями затягло.

Стоїть на царині старий вітряк,
Немов забутий на шляху жебрак.
Безпомічно до неба звівши руки.
На вигоні не грають діти в цурки.
Ніде не чути голосу собак.

До піднебесся дим не в'ється з хат.
Замовкли щебіт і пісні дівчат,
Та й парубки не думають про сул.
Лиш голосно в садах кують зозулі.
А з клунь забутих сови прокричать.

Німа. Голодна. Втома на чолі.
Блукає пустка дика по селі,
У бур'янах лягає спать під тином,
Де мати догоря над мертвим сином,
Худа, чорніша чорної землі.

А по дорогах котиться, стриба,
Співає реквієм стара сарба
І за село веде шайтанське жниво.
Сатратів слуги лічать здобич хтиво.
Криваві очі втіха прошиба.

На відшибі, у мертвій тишині,
Скидають трупів, мов опухлі пні,
І знов сарба накульгує сповільна...
Як братський гріб — країна підневільна.
Свічами хилиться воскові дні.

Іван Боднарук

ПОЛИНУВШИ ДУМКАМИ В МИНУЛЕ...

(З приводу 50-річчя заснування жіночої гімназії ,,Рідної Школи" в Стрию та наміченого з'їзду колишніх її учениць)

Наш народ завжди високо цінив освіту та дбав про вишкіл і виховання молодих поколінь і плекання нової провідної верстви. І тому, не зважаючи на всякі несприятливі умовини і труднощі, виявляв так багато енергії для творення та удержання свого шкільництва.

,,Рідна Школа"— назва товариства, що взяло на себе відповідальність за українське шкільництво на західньоукраїнських землях, загальновідома. Саме сто років минуло в 1981 році, як постало те товариство у Львові під назвою Українське (тоді ще Руске) Педагогічне Товариство, в скороченні УПТ, зі завданням вести наші школи та підтримувати в умовах ворожої окупації виховання молоді в рідному дусі. Дуже заслужене було це товариство, тому, коли вже в перших початках на новому нашому поселенні в Америці виникла справа української школи, нові поселенці шукали зразків у діяльності ,,Рідної Школи" в Україні. Щобільше, вже в таборах у Західній Европі українська громада зорганізувала своє шкільництво, з народними й середніми школами в майже кожному таборі, користуючись досвідом і досягненням ,,Рідної Школи" на рідних землях.

Стараннями Ділового комітету, що його очолюють Зиновія Когут-Мельник з Вікторії (Брітіш Колумбія, Канада), Дарія Мосора-Франкен з Ню Йорку і Володимира Шиян-Кавка з Філядельфії, ЗСА, відбудеться в днях 29 і 30-го жовтня 1983 року на Союзівці в Кергонксоні, Н. Й. З'їзд колишніх учениць дівочої гімназії ,,Рідної Школи" в Стрию, для відзначення 50-річчя заснування цієї гімназії. Цей Комітет запросив на ці врочистості і нас, своїх колишніх педагогів-професорів, і оскільки мені відомо майже всі живучі педагоги заповіли свою участь у З'їзді. Не судилось нам, дорогі учениці колишньої стрийської гімназії ,,Рідної Школи", відбувати матуральні з'їзди в рідному Стрию, так з'їдемося всі на чужині, щоб відзначити 50-літній ювілей дорогої нам Альма Матер.

Спогад про Стрий

Під таким заголовком відомий стриянин інж. Лев Яцкевич (котрий веде у ,,Свободі" куток ,,Життя і Знання") помістив на сторінках журналу ,,Квітучі береги" в 1969 році чудовий вірш з такими промовистими рядками:

Є в світі багато чудових містечок,
Де ми провели колись вік молодий —
Для мене проте, я цього не перечу,
Найкращим з всіх міст — завжди лишиться Стрий!

і закінчує словами:

Розсипались дні кришталевим намистом,
В далекі світи понесли нас вітри...
Й поніс я з собою, мов мрію золотисту,
Захований в серці — мій спогад про Стрий.

Був наш Стрий важливим залізничим вузлом, містом шкільної молоді й емеритів, містом залізничників і цілої громади працьовитих і готових завжди до посвяти в суспільній праці людей. Був наш дорогий Стрий і багатим містом: земний газ і дерево — були два невичерпні джерела того багатства. Крім того, мав він щось таке, чого йому інші міста завидували. Мав він якийсь хист створювати сердечну атмосферу, так дуже потрібну для співжиття людей, які є звязані однією місцевістю.

Згідно зі старими документами, Стрий існував уже в XIV сторіччі, положений на головній комунікаційній артерії до Угорщини, Семигороду й балканських країн. Тут зосереджувалася жвава торгівля коней, волів, овець, дерева, солі, шкур та угорських вин. Мав колись Стрий свій великий замок із шістьма баштами й 61-ою кімнатами. Вславився він у розвитку нашого національного життя в Галичині. В ньому народився жіночий рух, в ньому відбулося перше жіноче віче 1891 року та вийшов перший жіночий альманах під проводом Н. Кобринської. У Стрию довгі роки жив і працював д-р Є. Олесницький, якому не тільки Стрийшина, але й велика частина Галичини завдячувала своє відродження. Із Стрия вийшло чимало наших славних людей, що записали свої імена золотими літерами в нашій історії. В Стрию в 1914 році зорганізувалися УСС, звідти вийшов і славний ,,Маслосоюз". Стрий був одним із найактивніших осередків УВО, ОУН, Пласту й Сокола.

Про нашу гімназію детальніше

У 1932 році польське міністерство освіти перевело реформу шкільництва, яка охопила теж тогочасну 8-клясову гімназію. До того часу учень (учениця), закінчивши чотири кляси вселюдної школи, здавав вступний іспит до гімназії, а по 8-ми роках навчання у гімназії складав матуру, що відкривала йому вступ до всіх високих шкіл. В 1932 році восьмиклясову гімназію перетворено на чотириклясову, до якої можна було вписуватися після вступного іспиту, скінчивши 6-ту клясу народної школи. По закінченні цієї гімназії нового типу, учень здавав т. зв. малу матуру, а потім міг здавати іспит до дво- чи чотирирічного ліцею. Ліцеї були різних типів: клясичний, гуманістичний, математично-природничий, технічний, торговельний, педагогічний. Після ліцею здавали ,,велику матуру" й отримували свідоцтво зрілости та право вступу до високих шкіл, а деколи й фах у руки, головно ті, що вчилися у професійних ліцеях, як торговельний, технічний і педагогічний. Після закінчення середньої школи навіть найздібнішим українським студентам було дуже важко дістатися до польських університетів. З політичних причин у відношенні до українців введено ,,нумерус клявзус" на таких важливих факультетах, як медицина, ветеринарія чи політехніка.

У шкільних роках 1933/34 введено обов'язковий шкільний однострій, темносинього кольору для всіх гімназій, відмінний від одностроїв за Австрії. Учні носили на лівому рамені щитик голубого кольору, на якому було порядкове число їхньої гімназії (наше 684).

Із реформою гімназій і створенням ліцеїв прийшла теж зміна програми навчання і підручників, при чому введено нові предмети, між іншим практичні ручні роботи.

Не легко було під польською владою бути директором української гімназії. Він мусів бути дуже чуйним і обережним. Спершу директором був Омелян Цісик, який вів учительську жіночу семінарію ,,Рідної Школи" а пізніше й гімназію. Поляки ставили великі вимоги до наших шкіл і кидали нам під ноги колоди, щоб зліквідувати наше шкільництво. Директор Цісик мусів відійти, бо Кураторія вимагала, щоб дівочу гімназію вела жінка. На його місце прийшла Соломія Скорик із Самбора. Але вона не була довго директоркою і на управителя прийшов Іван Калиняк із Золочева, а після нього Ірина Чолій. За її директорування прийшли події 1939 року! Релігії вчили отці: Р. Височанський, М. Цурковський, Сов'як, Ілля Гаврилишин. Учителі були ,,свої", себто такі, що мали в нашій школі повний вимір годин, і доходячі, які вчили в інших школах а в нас мали неповну кількість годин.

(Закінчення на ст. 4)

Конкурс на написання славня на ювілей 1000-ліття хрищення України

Оцим звертаємося з проханням до українських поетів та письменників написати лірику-слова на славень-гимн у 1000-річчя хрищення Руси-України. Славень повинен бути гідний, могутній, звучний і легкоспівний так, щоб наші композитори могли скомпонувати до нього музику. Слова-текст славня повинен не тільки звеличувати небуденну подію хрищення України, але давати підйом, напрям, віру й надію на краще майбутнє нашої Помісної Церкви й України. Христос — наша сила й перемога. Обновити й відродити все в Христі. Спрямувати наші змагання за вільну християнську українську державу.

Конкурсова комісія-жюрі вибере найкращий славень і передасть українським композиторам. Твори просимо якнайскорше пересилати на адресу Секретаріяту Центрального Ювілейного Комітету Помісної Української Католицької Церкви: Secretariat Jubilee Committee, 233 Scotia Street, Winnipeg, Man., Canada R2V 1V7.

Братство св. Андрія і Сестрицтво св. Покрови
при Церкві-Пам'ятнику св. Андрія
в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
щиро запрошують на

Останній Літній Пікнік

в неділю, 25-го вересня 1983 р., о год. 12-ій дня
на терені Осередку
Грає оркестра **„Чари"**
СМАЧНІ СТРАВИ
ПРИЙДІТЬ САМІ І ПРИВЕДІТЬ ПРИЯТЕЛІВ І ЗНАЙОМИХ.
Прихід призначений на направи залі Осередку.
УПРАВА

Крайова Конференція Українсько-Американської Координаційної Ради у ЗСА

відбудеться
в суботу, 1 жовтня 1983 р. у Вашінґтоні, Д. К.
в приміщеннях
TWIN BRIDGE MARRIOT HOTEL
333 Jefferson Davis Hwy. CRYSTAL CITY, Va
(близько летовища National Airport)
Тел. (202) 628-4200. Кондактуватися з Angela Moss.

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

Год. 11-та рано: Реєстрація учасників (реєстраційна оплата 10 дол. від особи)

Год. 1-ша по пол.:
1. Відкриття Конференції УАКРади
2. Вибір Президії Конференції
3. Схвалення порядку нарад
4. Звіти членів Екзекутиви УАКР
5. Запити і дискусія над звітами
6. Прийняття назви, інкорпорування, статут нової установи
7. Намічення дати і місця Конвенції
8. Закриття

Участь у Конференції беруть представники організацій, відділів та індивідуальні члени УАКРади.
Екзекутива УАКРади

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС в Ню Гейвені, Конн.

повідомляє, що
в неділю, 25-го вересня 1983 р., о год. 2:30 по пол.
в залі Українського Народного Дому
при дорозі ч. 6 у ВІНДГЕМ (біля Вилимантику), Конн.
відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

НА ПОРЯДКУ НАРАД:
1. Відкриття
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці цього року
3. Доповідь СТЕПАНА ГАВРИША — головного організатора УНС
4. *Обговорення осінньої організаційної кампанії*
5. Внески, запити та закриття зборів

У зборах обов'язково повинні взяти участь члени Окружної Управи, Секретарі та Відділові урядовці, як теж делегати на 30-ту Конвенцію УНС наступних Відділів:

12, 23, 52, 54, 59, 67, 84, 101, 138, 253, 254, 277, 350, 370, 387, 390, 414.

У зборах візьме участь

Степан Гавриш, головний організатор УНС

По нарадах відбудеться висвітлення фільму УНС:

„ЗА СТЕРНОМ ДОЛІ"

Запрошуємо всіх громадян околиці, не лише секретарів і урядовців, прибути на висвітлення фільму. Всі громадяни Вилимантику і околиці повинні оглянути цей історичний фільм продукції СЛАВКА НОВИЦЬКОГО.

ВСТУП НА ФІЛЬМ ВІЛЬНИЙ!

За ОКРУЖНУ УПРАВУ:

проф. ІВАН ТЕЛЮК — *почесний голова*
д-р МИХАЙЛО СНІГУРОВИЧ — *голова*
ТАРАС СЛИВІНСЬКИЙ — *секретар*
ВАСИЛЬ ДОБЧАНСЬКИЙ — *касир*

Хвальна Президія
Світового Конгресу Вільних Українців
Торонто, Канада

Хвальна Президіє!

У зв'зку з недалеким ІУ Конгресом СКВУ, Бажаємо поінформувати Вас про наше становище та нашу репрезентацію на ньому.

Метрополітальний Відділ УККА існує та є дійсним репрезентантом української громади в Дітройті від червня 1946 року. Координує та очолює загальногромадські акції на нашому терені, включно із збіркою фондів на Ваші потреби (див. „Вісник СКВУ).

Як вам відомо, на XIII Конгресі Українців Америки в жовтні 1980 року 28 крайових установ ЗСА змушені були вийти з Конгресу і з того часу УККА репрезентує тільки одне політичне середовище. Делегації тих організацій, що вийшли з XIII Конгресу оформилися в Комітет за Правопорядок в УККА і ввесь час діють у напрямі привернення єдности в нашій громаді. На жаль, ні всі намагання згаданого Комітету, ні звернення наших Владик, ні посередництво о. Чомка не принесло бажаних успіхів (єдности); Комітет за Правопорядок в УККА являється дійсним репрезентантом тих складових установ, що його творять.

Тому що Метрополітальний Відділ УККА в Дітройті об'єднує низові клітини тих крайових установ, що вийшли з XIII Конгресу і творять справжню репрезентацію української громади в ЗСА, своїм репрезентантом в СКВУ уважає Комітет за Правопорядок в УККА, хоч би під іншою назвою, якою слід назвати таку репрезентацію.

Сподіваємося, що Світла Президія візьме під свою увагу цей стан і справедливо підійде до розв'язки цього питання, бож подавляюча більшість громади в ЗСА не може бути без своєї репрезентації в СКВУ.

Віримо у Ваше позитивне рішення та, очікуючи ласкавої відповіді, остаємося

з висловом високої пошани до Вас,

За Управу:

Зенон Василькевич — голова
Стефан Зубаль — секретар

Василь Папіж
референт преси

22-го серпня 1983 року

УАКР
Відділ Глен Спей, Н. Й.

До
Секретаріяту Світового Конгресу Вільних Українців

В справі: Прийняття в члени СКВУ.

Відділ Української Американської Координаційної Ради в Глен Спей, Н.Й., підтримує внесене прохання Екзекутиви і Президії УАКРади прийняти цю організацію в члени СКВУ по причині, що теперішній УККА не репрезентує більше їх членство в СКВУ.

За Управу
О. Гапій — голова
А. Мох — секретар

Померла визначна українка М. Пастернак

— „Я умираю... Все обернеться у спомин..." — з трудом прошепотіли уста.

Її погаслі, колись такі блискучі, блакитні очі глянули на нас з далекої далини.

— Колись ми близько жили, приязно... — знову прошепотіли посинілі уста, — тепер я на стежці позасвітній. Добре, що Славко не терпить зі мною". Стогін перехопив мову... Увійшла медична сестра.

Це було так недавно, два-три дні тому. А тепер спокійно-тихо спочиває в домовині св. п. Марія Пастернак, яка померла 25-го серпня 1983 року. Немає тут, біля труни, ні чоловіка, славного археолога, ні дитини, ні сестри, ні брата. Нікого з роду, з родини. Невеликий тільки гурт давніх приятельок з управи Дому Івана Франка, і тих, які високо цінили Марію Пастернак, непересічну жінку серед усіх жінок, велику людину в усіх ситуаціях нелегкого життя, бурхливих подій. Масштат смерти шепоче молитви, дописує останню сторінку її земної мандрівки. І друзі шепочуть молитви, переглядають записи великої книги, що з роками споловіють, зітре їх час.

Ні, „навік невмируще зерна любови". Оті „зерна" потіхи, заохоти, підтримки у дискусіях, зустрічах, телефонічних розмовах, навіть під час її довгої недуги. Ці зерна за довгий вік цієї людини не пропали, а зродили тривалі діла в праці шкільній, в мистецьких імпрезах усякого рода, в театральних починах, у журналістиці, в громадській діяльности. Навіть у студіях україністики в Оттавському, Торонтонському університетах. І допомагала всім не тільки словом, але й своїми рецензіями, оглядами, окремими статтями в пресі, в журналах. Сама ж бо знаменито писала ще в Україні, в 1932 році про хореографії, як згадує про це Лідія Бурачинська: „Її статті появлялись у журналах і часописах і знайомили читачів з цією галуззю мистецтва. У нарисах „Душа і танок", „На службі Терпсихори", „Давня і сучасна пантоміма", відкривався новий погляд на цей складний шлях спроб і шукань, яким ішов тоді мистецький танок. З послідовністю ентузіяста, вона продовжувала це діло й на еміграції". Марія Пастернакова. „Українська жінка в хореографії", ст. 20.

З цієї ділянки мистецтва залишила вона в культурній скарбниці унікальну студію про українське модерне мистецтво танку, де висвітлює елементи, що їх вносять у світове мистецтво наші мистці танку. Без сумніву, українська наука завдячує їй капітальну працю Ярослава Пастернака „Археологія України", вона бо в дуже тяжких обставинах дала своєму чоловікові моральну піддержку і повну допомогу.

Майже до кінця свого життя несла духову поживу людям, навіть у Домі Івана Франка, своїми гутірками з нагоди релігійних і національних свят, з нагоди фільмів, виїздів, прогулянок, вела хроніку Дому, заповняючи журналик своїми завжди цікавими статтями.

Її духовість відзначалась особливою прикметою, бо в кожній проблемі, в кожній тяжкій справі уміла побачити щось ясного, відкрити, промінь надії, показати дорогу розв'язки і нові обрії. Незвичайну цю прикмету духу Марії Пастернак відчували і близькі приятелі і знайомі, та високо цінили її благородний вплив. Тож і справді, всі „зерна" гарного життя, залишаться „навік невмируще".

Олександра Копач

Тисячі українців...

(Продовження зі стор. 1)

ликий голод в Україні 50 років тому. Могутня акція обурення і засуду совєтського розбишацтва та морду 269 цивільних подорожніх на знищеному совєтами корейському літаку дає до цього відповідну додаткову нагоду.

II. ВСЕГРОМАДСЬКА ВСЕКРАЙОВА МЕМОРІЯЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ У ВАШІНҐТОНІ

Всекрайова всегромадська Меморіяльна маніфестація — це формальна назва заплянованих на неділю, 2-го жовтня, демонстрації-походу і концерту в столиці країни, а її характер меморіяльно-політичний — пригадували і підкреслювали звітодавці і дискутанти, наголошуючи зокрема політичну мету заплянованих імпрез. Похід і концерт заплянувані й відбуватимуться на пошану мільйонів жертв Великого голоду із підкресленням та наголосом на нескореність і боротьбу українського народу за найвищі вселюдські ідеали, за волю і незалежність, яку не припинило голодоморство і яка з непослабною силою й героїзмом продовжується, хоч змінюються її форми. Цей політичний характер меморіяльної неділі у Вашінґтоні підкреслений ред. А. Біликом у течці інформаційних матеріялів із основними даними про Україну, її історію та про „забутий голод" у світлі політичної сучасности. Течку приготовано коштом УНСоюзу. Передані матеріяли вже тепер викликали замітне зацікавлення американських засобів масової інформації із побажанням додаткових матеріялів.

III. МАНІФЕСТАЦІЯ: ЗБІРКА І ПОХІД

Після основного обговорення та розгляду багатьох можливих альтернатив, КГ Комітет остаточно встановив і затвердив таку програму збірки і маніфестаційного походу у Вашінґтоні в неділю, 2-го жовтня:

1. Збірка відбувається біля обеліску Вашінґтона в безпосередньому віддаленні від Білого Дому та взагалі політично-дипломатичного району столиці. Автобуси заїжджатимуть на місце збірки, яка почнеться від год. 9-ої рано. На місці збірки відбудеться о год. 10-ій відповідна програма, започаткована і закінчена молитвою. На майстра церемонії цілої програми запрошено д-ра Мирона Куропася. Промову українською мовою виголосить д-р Іван Флис. Англомовних промовців ще покищо не визначено, очікуючи відповіді від запрошених, почавши від президента Роналда Регена.

2. Похід-демонстрація почнеться після закінчення програми на місці збірки. Попереду йтимуть молоді матері зі своїми дітьми, зодягнені в народні (вишивані) одяги. Місцевий Громадський Комітет подбає про відповідну кількість впорядників, які із синьо-жовтими відзнаками на схрещеннях вулиць та на самій площі збірки дбатимуть про порядок та даватимуть всі інформації. Похід вирушить і проходитиме біля Білого Дому, де зупиниться для короткої маніфестації. Дуже важливе — підкреслювали звітодавці і дискутанти — щоб всі ішли в поході, а не приглядалися йому, стоячи на вулицях. Далі — з уваги на меморіяльно-політичний характер маніфестації, не передбачається політичних вигуків. Причина і ціль маніфестації буде з'ясована написами на транспарантах та заявами, що їх подаватиметься через гучномовці. Похід складатиметься з двох частин: до Білого Дому йтимуть усі, а біля Білого Дому похід поділиться на дві частини й одна частина, в цьому частина молоді, піде з поклоном до пам'ятника Тарасові Шевченкові, а друга головна частина піде в околицю совєтської амбасади, де через гучномовці буде прочитана відповідна декларація.

Подробиці збірки і походу та їх програм, включно з мапою місця збірки та вулиць походу, проголосить вкоротці в пресі місцевий Комітет.

3. Концерт. Похід і його програма передбачені із закінченням біля год. 2-ої по полудні. Концерт у репрезентативному Кеннеді Центрі почнеться точно — але точно! — в год. 3-ій після полудня та триватиме — знову точно — дві години разом з перервою. Цю точність підкреслюється, бо в тій концертовій залі така процедура, що після започаткування програми та під час виконування поодиноких точок тієї програми на залю нікого не впускається; отже хто спізниться, тому доведеться чекати аж виконувана точка програми буде закінчена.

У програмі концерту, як уже інформовано, виступлять окремо і спільно симфонічна оркестра, підсилений місцевими хористами хор „Думка", Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка під диригентурою маестра Григорія Китастого та оперові солісти Рената Бабак і Андрій Добрянський.

Інж. Ю. Повстенко, інформуючи про програму концерту, зокрема звернув увагу на могутність мелодії українського національного гимну в супроводі симфонічної оркестри, що його, як і американський гимн, виконуватимуть усі учасники програми. Щобільше, перед започаткуванням співу гимнів, диригент оркестри звернеться і до всієї публіки на залі, щоб вона включилася до співу.

Програму концерту, як і програму збірки та походу проголосить у найближчих днях місцевий Комітет.

На ці всі імпрези запрошується членів Уряду і Конгресу ЗСА, як і закордонних дипломатів, на що вже деякі з них прихильно відгукнулися.

IV. ІНШІ ЗАХОДИ І ПРОГРАМИ У СТОЛИЦІ

Меморіяльні демонстрація-похід і концерт становлять тільки частину заходів і програми КГКомітету для згадки самим і пригадки іншим комуно-московського голодоморства України 50 років тому. Крім цього вже пороблено заходи для влаштування відповідної меморіяльної церемонії в Палаті Репрезентантів та переслухань у Сенаті, д-р Мирон Куропась організує симпозіюм в Американ Ентерпрайз інституті з участю найвидатніших знавців проблеми, влаштовується виставку документів Великого голоду та виставку знищених пам'яток української культури і ряд інших програм.

V. ФІНАНСИ

Про фінанси КГКомітету, від яких залежить здійснення заплянованих акцій, звітували вже на початку нарад містоголова КГКомітету У. Дячук і фінансовий референт Е. Поціль. Згідно з їх звітами, по 16-го вересня до каси Комітету вплинуло (з пожертв, продажу жетонів, відсотків та інше) 54,000 дол., видатки (кошти збіркової кампанії,

(Закінчення на ст. 4)

ЗАКЛИК ДО ЧЛЕНОК СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Рік 1983 замітний в нашому громадському житті масовими відзначеннями пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках.

Екзекутива СУА звертається з проханням до всіх членок СУА співпрацювати з місцевими комітетами для відзначення роковин Великого голоду в Україні та взяти активну участь в Богослуженнях, маніфестаціях, оглядинах виставок та в Меморіяльному концерті, що відбудеться у Вашінґтоні, в неділю, 2-го жовтня 1983 року.

За точною програмою просимо слідкувати в українській пресі.

Екзекутива СУА

ПЕРША ЛЕЙДІ НЕНСІ РЕҐЕН прийняла в Білому Домі кількох молодих солістів Метрополітальної опери в Ню Йоку, вшановуючи таким чином 100-ліття існування цієї унікальної культурної установи. Зустріч співаків з Першою Лейді і заплянованe відзначення ювілею буде передане на крайовій телевізійній програмі цього тижня.

†

29-го серпня 1983 року відійшла від нас, несподівано, в 34-му році життя

бл. п.

ІРЕНА АНАСТАЗІЯ ІОНЕСКУ (зі Скульських)

ПОХОВАНА в Монтревлі, Канада.

Остались в глибокім смутку:
муж — ЮРІЙ ІОНЕСКУ
батьки — ВОЛОДИМИР І ГАЛИНА СКУЛЬСЬКІ
стрийко — ЮЛІЯН ЛЕВ СКУЛЬСЬКИЙ з рідною у Бразилії
кузин — АНДРОНІК І ОКСАНА та сини: МИРОН, ЮРА І МАРКО
також залишила багато дальшої Родини і Друзів в Бразилії, Канаді і Америці

Хай Господь Бог прийме Її до Царства Небесного.

†

Ділимось сумною вісткою з Рідними, Приятелями й Українським Громадянством, що 1-го вересня 1983 р., після довгої й важкої недуги упокоївся в Бозі, прийнявши Найсвятіші Тайни,

наш Найдорожчий

МУЖ, ШВАҐЕР І ВУЙКО

бл. п.

Іван Малиновський

директор Народної Торгівлі в Станиславові, нар. 13-го квітня 1909 р. в Золочівщині, Зах. Україна.

ПАНАХИДА була відправлена в п'ятницю, вечером о год. 7:30, 2-го вересня 1983 р. в похоронному заведенні Рінальді в Силвер Спрінґ, Мд.

ПОХОРОН в суботу, 3-го вересня 1983 р., о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до української католицької церкви Преєв. Родини в Вашінґтоні, Д. К., де в год. 9:30 відправлено Божественну Літургію, а опісля тління останки Покійного похоронено на Українському Крайовому Цвинтарі ЗСА.

Горем прибиті:

дружина — СОФІЯ
шваґерка — ОЛЬГА МАРТИНЮК
шваґер — ВОЛОДИМИР ІЛЬЧИНА
кузинка — МАРТА ГУРКО з мужем БОГДАНОМ і родиною
кузен — МОДЕСТ ШАРИЙ з дружиною Ґледіс і родиною
сестрінок — ОРЕСТ ГУРКО з дружиною ВІКТОРІЄЮ
та ближча і дальша Родина в ЗСА і в Україні

•

Родина просить замість квітів жертвувати на будову церкви-собору Преєв. Родини в Вашінґтоні.

†

З глибоким жалем повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що у Філядельфії, Па., в суботу, 17-го вересня 1983 року, по довшій і тяжкій недузі, відійшла від нас у Вічність

наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

Софія Ліщинська

ПАРАСТАС — в четвер, 22-го вересня 1983 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича при Н. Френклін і Брайн вулицях у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в п'ятницю, 23-го вересня 1983 р., о год. 9-ій ранку з церкви св. Миколая при 23-ій і Попляр вул. на український цвинтар на Факс Чейсі у Філядельфії.

Невимовним горем прибиті:

муж — МИХАЙЛО
дочка — ІРЕНА КАРАМАН з мужем ІВАНОМ та дітьми АРЕТОЮ, БОРИСОМ, МАРКОМ й ІВОЮ
невістка — ЕРІКА ЛІЩИНСЬКА з дітьми
брат — МИХАЙЛО ВІТЕР з дружиною СОФІЄЮ, дітьми та внуками
сестрінка — МАРТА ШУМЕЙКЕР з мужем ЧАРЛЬСОМ, дітьми і внуками
братаниці:
НАТАЛКА ЯРЕМЧИШИН з мужем МИХАЙЛОМ та дітьми і внуками
ІРЕНА КОЗАК з мужем ЕВГЕНОМ і дітьми
МИРОСЯ І ІВАНКА ЛІЩИНСЬКІ
та ближча і дальша Родина в ЗСА й Україні

Заклик! Заклик!

Головна Управа
Товариства Українських Інженерів Америки

ЗАКЛИКАЄ

все своє Членство та Українську Громаду ЗСА взяти масову участь

у Вашінґтонській Маніфестації і Меморіяльному Концерті

2-го жовтня 1983 року

ЩО ПРИСВЯЧЕНІ **50-ій РІЧНИЦІ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ 1932/33 РОКІВ ДЛЯ ГІДНОГО ВШАНУВАННЯ ТА УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ МІЛЬЙОНІВ НАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР.**

ЮРІЙ БАЗИЛЕВСЬКИЙ, *голова* **ІВАН Я. ХАМУЛЯК,** *секретар*

ІРАН ЗНОВУ ЗАГРОЗИВ у неділю, 18-го вересня, припинити повністю експорт нафти з Перської затоки, якщо його власний експорт буде припинений іракськими воєнними діями. Дипломати говорять, що Ірак у найближчому майбутньому отримає п'ять бойових літаків типу Супер-Етандар від Франції, які можна використати проти танкерів з іранською нафтою і проти іранських нафтових джерел. Речник іранського парляменту Алі Акбар Гашемі Рафсанджані остеріг, що, якщо припиниться іранський експорт нафти, його країна має силу і засоби закрити протоку Гормуз, яка є воротами до Перської затоки, через які проходять всі пароплави з нафтою країн, розташованих над затокою.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"
ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,
ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ
НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ
якщо попередні рахунки
НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ
Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.
ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

Увага! *Увага!*
ОКРУГИ УНСОЮЗУ СТЕЙТІВ НЮ ДЖЕРЗІ й НЮ ЙОРКУ
заходом
Рекордового і Організаційного Відділів УНС
відбудеться
в суботу, 24-го вересня 1983 року в приміщеннях Головної Канцелярії УНСоюзу
при 30 Монтґомері вул., Джерзі Ситі, Н. Дж.
СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КУРС
Доповідачами під час курсу будуть
ЧЛЕНИ ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ, які є затруднені у Головній Канцелярії УНС.
До участи в курсі зобов'язані всі відділові секретарі й урядовці наступних Округ: НЮ ЙОРК, НЮАРК, ДЖЕРЗІ СИТІ, ПЕРТ АМБОЙ, ПАССЕЙК.
Також запрошуємо до участи тих громадян, головно молодь, які хотіли б опісля працювати для УНСоюзу.
Початок курсу — год. 10-та рано
СПІЛЬНА ПЕРЕКУСКА
для учасників курсу в часі перерви.
Зголошення на участь в курсі приймає Головна Канцелярія до **четверга, 22-го вересня 1983 року.**
ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС

Св. п. інж. Альберт Газенбрукс — „Західній"

Повних чотири роки мусіло проминути, поки до української громади у вільному світі дійшла сумна вістка про смерть бельгійця інж. Альберта Газенбрукса, який у 1943 році, у віці 28-ми років, вступив у ряди Української Повстанської Армії, а від осени того ж року аж до березня 1945 року був працівником підпільної радіовисильні ОУН-УПА „Вільна Україна" (код „Афродита"), як диктор французькою та англійською мовами.

Схоплений большевиками та засуджений на 10 років важкої каторги на Воркуті, А.Газенбрукс повернувся до своєї батьківщини і родини у листопаді 1953 року. Його радість при поновній зустрічі з українськими друзями була велика. В 1967 році він був наділений Золотим Хрестом УПА, виданим з нагоди 25-річчя УПАрмії. Через сильно підірване здоров'я він не міг активно проявитися в праці українського націоналістичного визвольного руху, хоч як того прагнув. В тому ж часі розпочав писати свої спомини з пережитого. Під тиском бельгійських органів безпеки, а також, на жаль найближчої родини, від 1970 року був зовсім ізольований від усяких контактів зі своїми українськими друзями та українською громадою. Оце й було головною причиною незавваження українською громадою його передчасного відходу у вічність 7-го вересня 1979 року в Бруґґе, Бельгія.

Св. п. Альберт Газенбрукс „Західній".

Головна заслуга у відновленні пам'яти серед української громади про св. п. Альберта Газенбрукса — „Західнього" припадає сестрам Галабурдам, а саме: Марійці Галабурді-Чигрин, яка є працівником української радіопрограми в Австралії, та Наді Галабурді, старшині бельгійської армії в частинах НАТО в Бельгії.

Про покійного Альберта Газенбрукса, друга „Західнього", було вже у минулому декілька згадок і свідчень в пресі та в споминах тих його друзів, які мали приємність разом з ним працювати для справи визволення України. Більше про нього буде ще написано.

На закінчення цієї короткої згадки, варто б навести декілька уривків з листування „Західнього" з його друзями. Після отримання Золотого Хреста УПА, Альберт Газенбрукс написав у листі до В.Макара 2-го жовтня 1968 року:

„...Я зберігаю найкращі спогади з часу нашої співпраці в „Афродиті"... Те, що я робив і що переніс, не мало на меті цих почестей. Я вважав своїм обов'язком працювати разом з Вами, а приязнь, чи навіть любов до Вашої батьківщини спонукала мене брати участь, бодай у малій мірі, в тій боротьбі, яку Ви ведете, щоб здобути незалежність для свого рідного краю. Ваш народ, який був і тепер є так важко досвідчуваний під ярмом російського большевизму, здобув відразу мою прихильність, і це було причиною, що я залишився у Ваших рядах... Продовжуйте цю боротьбу, тривайте на тому шляху, на який Ви ступили, продовжуйте цю боротьбу, яка в деякій мірі є й моєю боротьбою, а, напевно, прийде день, в якому Україна зазнає тієї безмежної радости, що йде в парі з відзисканням свободи..."

Володимир Макар

РІЧНИКИ
„МИ й СВІТ"
1982 або попередні по 4.00 дол.
ART GALLERY
R.R. 2, Niagara Falls
Canada L2E 6S5

Полинувши...

(Закінчення зі стор. 2)

Рівень навчання в нашій гімназії був досить високий і була ця школа кузнею твердих характерів і джерелом, з якого вийшли пізніші видатні діячки в нашому культурному і громадському житті. Ми жили, вчилися і працювали в ідейній атмосфері постійного спротиву чорним силам ворожої нам держави й боротьби за елементарні національні права нашого народу. Численні стрілецькі могили на стрийському кладовищі мали великий виховний вплив на молодь нашої школи.

Нові окупанти...

У вересні 1939 року почалась німецько-польська війна і „монарствова" Польща на протязі кількох тижнів зникла з карти Европи, а дві тоталітарні держави, комуністична Москва й нацистська Німеччина, поділилися її землями. Німеччина окупувала землі на захід від Сяну, а совєтська влада східньоукраїнські землі, які прилучено до УССР. Нашу гімназію в Стрию большевики в 1939 році перетворили на десятирічку й зайняли будинок „Української Бурси", де спершу в партері була приміщена приватна жіноча учительська семінарія „Рідної Школи", а після її ліквідації жіноча гімназія „Рідна Школа". Введено російську мову, знищено шкільну бібліотеку, а схема навчання зазнала основних змін. Скасовано латинську і польську мови, введено історію ВКПБ, військові зайняття, якими проводив військовик, збільшено години навчання математики й фізики. В задушливій атмосфері терору і в поганому становищі опинилися особливо викладачі історії та української літератури, від них бо вимагали вивчати ці предмети згідно з напрямними комуністичної партії, а це рівнялося фальшуванню. Агітація, часті мітинґи у школі, запрягання вчителів до позашкільної роботи обмежували наш вільний час і мали на меті тримати постійно вчителя під контролею влади.

У 1941 році обидва „приятелі" взялися за чуби й прийшла німецько-совєтська війна. Прийшов третій окупант на наші землі, а з ним зміна програми навчання і нова шкільна система. Багато наших земляків закатували одні і другі „визвольники" в цих часах... а серед них і наших незабутніх подруг-товаришок...

Дорогим ученицям в альбом

Учителями Дівочої Гімназії були ідейні педагоги-виховники молоді, що не тільки вчили але й виховували дівчат, різьбили їхні характери та дбали про гармонійне виховання духове й фізичне. Завдяки їм з нашої гімназії вийшло чимало визначних діячок у різних ділянках праці. Мабуть не переборщу, коли скажу, що всі мої учениці розуміли, бодай підсвідомо, що їхнє життя належало поневоленій батьківщині, що для України вони вчаться, виховуються і працюють. Всі ви гаряче любили Україну й бажали для неї дати свій труд та виявляли свій патріотизм, хоч не всі в однаковий спосіб.

Далеко, далеко залишився за нами образ рідного краю. Спомини переносять нас у минуле: шкільний гамір, незабутні імпрези нашої школи, хвилини радісних підйомів і кошмарні дні, коли азіят із Сходу топтав брудними чобітьми матуральні табльо нашої школи, бо на них були „піп" і „буржуї" учителі...

Багато вас тоді було, пам'ятаються імена... де ви тепер? Одних загнала доля на чужину, інші змагаються з жорстоким життям на рідних землях. Але вірю, що всі ви де не були б не забули цих високих кличів, які вам впоювали ваші учителі! Декого з вас може вже нема в живих... за них помолимося під час З'їзду! А ви, що живете в свобідних країнах усміхніться до вашої юности. Перенесіться думками до тих часів юности, коли за словами поета:

Жвавіше живчик бив, ясніше сонце сяло,
А думка, як орел, буяла широкрила
І від лавок-книжок під небо нас носила!

Прийдьте всі на нашу Зустріч, а вона загріє ваші душі і серця невимовним теплом і знову будете почуватись молодими! Хай не забракне ні одної з вас, що може прибути на Союзівку на З'їзд, там зустрінемось, натішимось собою (може вже й востаннє!) та понесемо у світ добру славу Жіночої Гімназії „Рідної Школи" в Стрию у її славне 50-річчя!

На цю Зустріч Комітет щиро запрошує колишніх семінаристок УПТ і колишніх учениць інших стрийських середніх шкіл. До милого побачення!

Зголошення приймає: Володимира Шиян-Кавка, 2415 Devon Lane, Drexel Hill, Pa. 19026.

Філадельфія готується до Вашінґтону

УКРАЇНЦІ МІСТА ФІЛЯДЕЛФІЇ Й ОКОЛИЦІ!

У 50-річчя вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках згадаймо самі та пригадаймо іншим цю найбільшу трагедію українського народу та найбільший злочин комуно-московського окупанта та засвідчим наш протест перед цілим світом нашою масовою участю у великій Маніфестації та Меморіяльному концерті в неділю, 2-го жовтня, у Вашінґтоні.

Нині, коли цілий світ струсився з обуренням у зв'язку з жорстоким замордуванням 269 невинних пасажирів цивільного літака, використаймо цю нагоду і масово та об'єднано запротестуймо в столиці Вашінґтона перед цілим світом проти злочинного вбивства голодомором понад 7 мільйонів наших братів і сестер 50 років тому. Всі як один їдьмо в неділю, 2-го жовтня до Вашінґтону на Меморіяльну Маніфестацію. Здаймо іспит національної і політичної зрілости, покажім силу української громади в ЗСА.

Люксусові охолоджувані автобуси виїжджають з Філядельфії у неділю, 2-го жовтня, точно о год. 6:30 вранці від:

УСО „Тризуб" 4932 Н. Брод вул.;

Горожанського Клюбу 847 Н. Френклін вул.; УП-Катедри 6740 Н. 5-та вул.; української церкви „Благовіщення" Мелровз Парк; українській церкви св. Миколая Паплар і 24-та вул.

Відїзд із Вашінґтону в той же день по концерті о год. 6:00 вечора.

Оплата за автобус від особи, в обидва боки 15 дол. Зголошуватися з оплатою до 26-го вересня ц.р. на такі адреси: крамниця „Оріон" 4925 Олд Йорк Ровд, тел.: 455-9586; крамниця П. Лукасевичів, 24-та й Бравн вул., тел.: 769-9033; висилкове бюро „Глоб" Т. Гриціва 1013 Н. Маршал вул.; тел: 925-8873; УНСоюз, 5004 Олд Йорк Ровд, 457-5471; середа 5—7 год. вечора, п'ятниця 4—7 год. веч.; крамниця „Мета" 5651 Н. 5-та вул.; тел: 548-7313; крамниця „Дора" УОКЦентр, 700 Сідар Ровд; тел: 663-1166 або 379-2755; крамниця „Космос", 4944 Н. Брод вул., тел: 457-5664; УПКатедра, 6740 Н. 5-та вул., Церковний Комітет п. Сенишин; д-р Володимир Процюк, тел. 324-2960; П.Р. Ярош, тел. 324-4243; П. Є. Ратич. 775 Н. 24-та вул., тел 236-8926.

В суботу, 24-го вересня ц.р., закликається усіх провести одноденну голодівку для віддання в цей спосіб пошани жертвам Великого голоду 1932-33 років.

У неділю, 25-го вересня ц.р., на зарядження церковної влади у всіх українських церквах будуть відслужені урочисті Св. Літургії за український народ.

Пригадуємо, що в неділю 25-го вересня ц.р., будуть продаватися пропам'ятні жетони біля всіх українських церков.

Громадський Комітет для вшанування пам'яті жертв голоду у Філядельфії

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 East 7th St.
Tel. GR 3-3550, New York, 10003
І ЗНОВА ДО ШКОЛИ... Всі шкільні підручники всіх наших видавництв одержите в Арці. Каталог — даром.

ПОШУКУЮ ПРАЦІ
Походжу з доброї української родини — я є глибокого українського материнського серця, люблю дітей, поважаю старших віком — не відкидаюсь від варення. Бажаю працювати з релігійними, інтелігентними людьми. Зацікавлених прошу писати (краще по-укр.) на адресу: OLGA FEDYSHYN
RD 1, Box 277
Chester Spring, Pa. 19425

• HELP WANTED •
CABINET MAKER & WOOD FINISHER
Min. 5 yrs. exp. Able to run all refinishing operations. Brooklyn, N.Y.
Call Mr. Fontana, (212) 388-2287

METAL SPINNERS
Experienced only for Long Island City manufacturer. All benefits. Must speak English.
Call Irving — 786-3520

■ REAL ESTATE ■
ROMAN RYCHOK
REAL ESTATE & INSURANCE
1339 Springfield Avenue
Irvington, N.J. 07111
АСЕКУРУЄМО
АВТА - БУДИНКИ - БІЗНЕСИ
Інформації подасть:
ПЕТРО РИЧОК
забесп. агент-брокер
(201) 373-6434, 6453

Різне
ПАМ'ЯТНИКИ
з різних ґранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку і св. Духа — відома солідна фірма
CYPRESS HILLS MONUMENTS
ВОЛОДИМИР БІЛЯНСЬКИЙ
WALTER BIELANSKI
К. М. КАРДОВИЧ
CONSTANTINE M. KARDOVICH
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (212) 277-2332
Miami, Fla. Tel.: (305) 653-5861
Відкрито в кожний день, в суботу, включно, від 9-5 по пол., в неділю 10-4 по пол.
На бажання і для вигоди клієнтів, радо заїдемо до Вашого дому з проєктами і порадами.

• FUNERAL DIRECTORS •
ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПАМ'ЯТНИК — МАВЗОЛЕЙ
присвячений Мученикам за Христову Церкву, Борцям за волю України та Жертвам штучного Голоду 1932-33 рр.

КОРИСТІ з МАВЗОЛЕЮ
Мавзолей збудований на довгі віки з матеріялів, яких не нищить час, а саме ґраніту, сталі та залізобетону.
Мавзолей чудово утриманий назавжди — постійний догляд забезпечений невідкличними довіреними фондами.
Відвідувати можна впродовж цілого року, без огляду на погоду.
Мавзолей акцептований родинами всіх віровизнань.
Спеціяльні ціни можна набути перед будовою.
Привілеї обміну площ для теперішніх власників Українського Національного Цвинтаря-Пам'ятника.
Особливу увагу присвячується політичним, релігійним, військовим та суспільним організаціям.
Можна заздалегідь замовляти перевіз та обслугу.
Місце в мавзолею можна сплачувати ратами, відповідно до Вашого бюджету.
Легкий доїзд публічною чи приватною транспортаціями.
Пропам'ятні таблиці можна набути для відзначення релігійних, військових чи родинних героїв, які не можуть бути поховані у мавзолею, або які вже поховані в іншому місці.
Відвідувачі виносять чудові спомини та є оповиті теплотою, величною атмосферою і мають нагоду на приватне роздумування.
Пам'ятник-мавзолей утривалить пам'ять Ваших рідних. Рідня буде відвідувати цей пам'ятник із почуттям пошани і гордости.

ІНВЕСТИЦІЯ, ЯКА ДАЄ ЗАСПОКОЄННЯ
Вибір вічного місця спочинку — це священний родинний обов'язок, який скоріше чи пізніше мусить бути виконаний. Чи не краще тепер подумати про цей обов'язок, коли всі члени родини можуть спільно порадитися, замість відкладати це на останній самітній час тяжкої втрати.

ОБМЕЖЕНА ОФЕРТА
ЗРОБІТЬ СВОЄ РІШЕННЯ ТА УМОВУ ТЕПЕР

Місце похоронення у крипті для одної особи	$2,150.00
Постійний догляд і опіка (тільки одноразова вплата)	215.00
РАЗОМ	**$2,365.00**

ВИШЛІТЬ ЦЕЙ КУПОН СЬОГОДНІ!
☐ Я є зацікавлений в одержанні більше інформацій відносно похоронів в Українському Національному Пам'ятнику-Мавзолеї
☐ Я бажаю одержати інформації про місце похоронення в землі на Українському Національному Цвинтарі ЗСА
РОЗУМІЮ, ЩО ВИСИЛКА ЦЬОГО КУПОНУ МЕНЕ ДО НІЧІГО НЕ ЗОБОВ'ЯЗУЄ.
NAME
STREET
CITY STATE ZIP
AREA CODE AND TELEPHONE

CEDAR HILL UKRAINIAN MEMORIAL INC.
P.O. BOX 57, SUITLAND, MD. 20746 (301) 568-0630

ШАНОВНІ ЧЛЕНИ!
Пригадайте собі коли в останньому часі Ваш **Відділ УНС спонзорував** *якусь корисну діяльність.*

- Якщо активність Вашого Відділу послабилася, візьміть до уваги нову програму УНСоюзу під назвою Фонд Братської Діяльности.
- В цьому році призначено на працю ФБД суму $5,000. Всі Відділи і Округи УНС можуть одержати з цього фонду певну суму грошей або дорівнювальний фонд (мечінґ фонд) на ведення і пожвавлення на місцях братської діяльности.
- Що це є братська діяльність? Це може бути цілком звичайна, як от допомога старшим громадянам-українцям з Вашої місцевости, або оплачення незаможній дитині літніх вакацій в українському молодечому таборі.
- Братська діяльність може теж проявлятися і на більшу скалю, як приміром влаштовування культурних чи виховних імпрез, розвагових вечорів, спільних прогульок, тощо.
- Програма братської діяльности, яку вибиратиме Відділ, чи Округа, повинна залежати від зацікавлення членів.
- Братерство — це основа УНСоюзу. Коли Ви хочете, щоб у Вашій місцевості було більше братської діяльности, порозумійтеся з урядовцями місцевого Відділу УНС, або пишіть на адресу:

MARTA KORDUBA — Fraternal Activities Coordinator
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302 • (201) 451-2200

Одна...

(Закінчення зі стор. 2)

українці, не знаходять справедливости, бо Туреччина є членом НАТО, посідає місце в обороні Европи й саму згадку про вірменів розглядає як образу для себе.

Україна мала зв'язки з вірменами вже за княжих часів. Вже в XI сторіччі чимало вірменів осіло в Криму й на Україні. Володимир Мономах згадує, що його лікував лікар вірменин. Вірменські колонії постали на Поділлі і в Галичині. У Львові з'явилися вірмени за князя Лева І. Важливим осередком вірменської колонізації став також Кам'янець Подільський: у XVI сторіччі налічували там 300 вірменських родин. В той час вірмени жили теж у Києві, Луцькому, Галичі, Снятині, в Язлівці, Бродах, Кутах, Замості та інших містах. У XVIII сторіччі їх викинули з торгівлі жиди. Вірмени стали зливатися з польським населенням, хоч кільканадцять тисяч вірменів зберегли свій окремий обряд і мали у Львові до 1939 року свого архиєпископа.

З вірменською літературою познайомлював нас Павло Тичина. На вірменську мову перекладено Шевченка та низку інших українських письменників.

ПАМЕЛА ГАМІЛТОН, яка хворіє на рака костей, попала ненароком у триби судових установ. Вона — дочка пастора фундаментальної релігійної групи, вірить, що Господь Бог спасе її і не допустить до розвитку недуги. Тому Памела відмовляється від будь-якого лікування і не приймає медикемантів. Суддя Чарлс Герман у Джексборо, Тенн., наказав передати П. Гамілтон під опіку стейту з тієї причини, що родина, мовляв, занедбує її здоров'я. Він наказав лікарям давати пацієнтці усі потрібні медикаменти, включно з наркотиками для зменшення болів. Апеляційний суд, до якого звернулись родичі, припинив зарядження судді Германа. Адвокат П. Гамілтон домагатиметься, щоб суддя дозволив дівчині іти її власним шляхом, тим більше, що великих виглядів на цілковите оздоровлення немає.

ПРОПОВІДНИК ДЖЕССІ Джексон, який веде інтенсивну кампанію серед негритян за реєстрацію до голосування у президентських виборах в 1984 році, прибув до Західньої Німеччини, де він має намір вести таку ж кампанію реєстрації серед чорних вояків. Під час першого виступу Дж. Джексона, непроголошеного ще офіційно чорного кандидата на президента, вояки вітали оваційно у Швайнфурті й інших місцевостях. З-посеред 600 вояків, до яких він промовляв у Швайнфурті, дві треті встали з місць і виявили бажання зареєструватись таки зараз після промови. Джексон переконаний, що серед 250,000 американських вояків і 350,000 їхніх родин він знайде велику кількість осіб незареєстрованих до голосування.

Тисячі українців...

(Закінчення зі стор. 3)

бюро у Вашінґтоні, публічні зв'язки, завдатки на концертову залю тощо) виносять 15,000 дол., отже Комітет має тепер до розпорядження кругло 39,000 дол. Звітодавці з великим признанням і вдячністю наголошували жертвенність наших професіоналістів, зокрема лікарів та інженерів, як і багатьох організацій і загалу громадянства. Інша справа, що зібрані вже фонди ще далеко не покривають видатків, передбачених у зв'язку з усіми запляновaними акціями для згадки самим і пригадки іншим народовбивчого голодоморства України. Тому звітодавці і Комітет гаряче апелюють до громади та всіх громадян продовжувати і скріпити свою жертвенність. Звітодавці зокрема звертали увагу, що деякі громади повертають — разом із розчисленнями за продані жетони — також і жетони, яких не продано.

Для продажу-поширення жетонів не встановлено терміну, отже можна і треба поширювати їх аж до останнього одержаного. Меморіяльна неділя 25-го вересня з дозволом продавати жетони біля церков дає для цього добру нагоду. Також важливо, щоб всі ті, хто братиме участь у програмах у Вашінґтоні в неділю, 2-го жовтня, обов'язково взяли участь у концерті, закупивши заздалегідь квитки, та придбали і носили жетони. Звітодавці і Комітет також очікують і закликають до масової жертвенности у зв'язку з програмою „голодних обідів".

Надійні Підсумки

Провід і учасники суботніших нарад КГКомітету в звітах і дебатах були однозгідні щодо заохочуючої надійности запляновaних і ведених акцій як в організаційному, так і фінансовому та програмовому і загально громадському відношеннях. В дотеперішніх акціях Комітет зустрічає спонтанну підтримку з боку всіх прошарків української громади, що є наявним потвердженням її свідомого і жертвенного патріотизму, не зважаючи на деякі суперечності в інших проявах суспільно - громадського життя.

Комітет вважає, що продовжування і скріплювання цієї підтримки і, зокрема, масово-солідарна участь у меморіяльних імпрезах у Вашінґтоні в неділю, 2-го жовтня, є сьогодні найбільш на потребу як з уваги на минуле, так і на сучасне та майбутнє всіх українців.

У БОСТОНІ, МАСС., помер кардинал Гумберто Мадейрос, духовний лідер двох мільйонів католиків. Кардинал Медейрос, якому минуло 67 років життя, рядив бостонською дієцезією на протязі 13-ох років. Він помер в неділю, 18-го вересня, після тяжкої операції серця.